

РЕШЕНИЕ

№ 182

гр. Б., 13.04.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – Б. в публично заседание на двадесет и четвърти март през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Николай Грънчаров

Членове: Владимир Ковачев
Атанас И.

при участието на секретаря Герасим Ангушев
като разглежда докладваното от Атанас И. Въззивно гражданско дело № 20201200501060 по описа за 2020 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Въззивното производство е образувано по въззивна жалба от ОД на МВР – Б., против решение № 1194/ 13.07.2020 г., постановено по гр. д. № 969/ 2019 г. по описа на РС – Сандански, с искане за отмяната му изцяло.

Във въззивната жалба се правят оплаквания за недопустимост на атакувания акт, както и оплаквания, които могат да се квалифицират като такива за постановяване на атакувания съдебен акт в противоречие с материалния закон и противоречие с процесуалния закон. Навежда се, че изводите на съда са необосновани, тъй като е извършил преценка на доказателствата избирателно.

Поддържа се, че съдът не е съобразил правния статут на ищеца в качеството му на държавен служител - полицейски орган съгласно чл. 142, ал.1, т.1 от ЗМВР и обстоятелството, че неговите служебни (а не трудови) правоотношения съгласно ал. 2 на чл. 142 от ЗМВР се уреждат единствено със ЗМВР. Законодателят прави ясно и недвусмислено разграничение между неговия статут и статута на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 от ЗМВР, който се урежда със Закона за държавния служител, и статутът на лицата, работещи по трудово правоотношение, който се урежда при условията и по реда на Кодекса на труда и на ЗМВР. Навежда се, че Глава седма, раздел първи от ЗМВР урежда статута на служителите на МВР, част от които са държавните служители - полицейски органи - чл. 142, ал. 1, т. 1 от

ЗМВР, като ал. 2 на същата разпоредба изрично постановява, че статута на служителите по ал. 1, т. 1 се урежда с този закон. Раздел шести третира възнагражденията, материалното и социално осигуряване на служителите на МВР, а раздел седми урежда въпросите относно работното време и отпуските. Съгласно чл. 187, ал. 1 от ЗМВР нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица. Според ал. 3 на същата разпоредба за работещите на 8, 12 или 24 часови смени се установява сумирано изчисляване на работното време за тримесечен период. При работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 6,00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. Чл. 187, ал. 5 от ЗМВР урежда начините на компенсиране на работата извън редовното работно време до 280 часа годишно, като за служителите, работещи на смени е предвидено възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период, което се заплаща с 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение, според ал. 6 на същата разпоредба. Постановена е забрана за полагане на извънреден труд надвишаващ 70 часа на тримесечен период и 280 часа годишно, /чл. 187, ал. 7 от ЗМВР/. Съгласно чл. 187, ал. 9 от ЗМВР редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдих и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи. През процесния период обхващащ претенцията на ищеца, действа само и единствено Наредба № 81213-776/29.07.2016 г. за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима за дежурство, времето за отдих и почивките на държавните служители в МВР /обн. ДВ бр. 60 от 2.08.2016 г., в сила от същата дата/. Наредбата предвижда полагането на нощен труд между 22,00 и 6,00 часа, като работните часове не следва да надвишават 8 часа за всеки 24-часов период. Прави се довод, че е налице изрична регламентация в ЗМВР и цитираната наредба, касаеща полагането на нощния труд. За разлика от разпоредбата на чл. 140, ал. 1 от КТ установяваща нормална продължителност на работно време през нощта /от 22,00 до 6,00/ от 7 часа, тук законодателят е предвидил възможността държавните служители в системата на МВР, работещи на смени, да полагат нощен труд с продължителност от 8 часа за всеки 24-часов период. Действащата към процесния период наредба № 81213-776/29.07.2016 предвижда отчитане на отработеното време между 22,00 и 6,00 часа с протокол, като в нея липсва предвидената в чл. 31, ал. 2 от отменената Наредба № 81213-407/11.8.2014 г. трансформация на нощен труд в дневен, чрез умножаването му с коефициент 0.143 при сумирано изчисляване на работното време за отчетния период. Това обаче не е празнота на приетия подзаконов нормативен акт, при която по аналогия или субсидиарно следва да се прилага общата разпоредба на НСОПЗ, а съответствие с волята на

законодателя (законодателен подход, изразена в изричната разпоредба на чл. 187. ал. 1 от специалния закон – ЗМВР). Поддържа се, че именно законодателят е регламентирал съотношението на нормалната продължителност на дневното работно време към нормалната продължителност на полаганият през нощта труд от държавните служители, работещи на смени в системата на МВР да е 8:8. а не както е предвидено за работещите по трудови правоотношения 8:7, при което изработените нощни часове да се приравняват към дневни с коефициент 1.143. При наличие на изрична уредба относно продължителността, отчитането, заплащането и пр. на полагания от тези служители труд при сумирано изчисляване на работното време, неприложими са общите разпоредби на КТ и НСОРЗ, предвиждащи различен законодателен подход за работещите по трудови правоотношения. Това не води до поставянето на служителите на МВР в по-неблагоприятно положение, както неправилно е приел съда, съответно не води до извод за прилагане на право по аналогия на това основание. Статутът на работниците и служителите работещи по Кодекса на труда и статутът на служителите в ЗМВР. работещи по служебни правоотношения, е различен.

Навежда се, че за компенсиране на наложените различни видове забрани спрямо тези служители, както и режимът на труд, установен за тях и свързан със специфичната дейност, която полагат по опазване на обществения ред, са предвидени редица привилегии, които не се полагат при трудовите правоотношения. Изрично е уреден редът и начинът на заплащане, както на нощния, така и на извънредния труд. В тази връзка се поддържа, че предвиденото в чл. 9, ал. 2 от НСОРЗ превръщане на нощните часове в дневни с коефициент 1.143 при сумирано изчисляване на работното време цели да определи възнаграждението на работника и служителя така, че когато той работи седем часа през нощта да получава трудово възнаграждение за осем часа, а не цели заплащане на извънреден труд, какъвто няма, макар при преизчислението на нощния към дневен труд да са се получили повече часове. За тези часове се заплаща допълнително възнаграждение за положен нощен труд, а не възнаграждение за извънреден труд, какъвто би бил налице, ако работниците и служителите са работили действително извън установеното за тях работно време. (вж. Решение № 14/27.3.2012 г. по гр. д. № 405/2011 г. на IV г.о. на ВКС). Извънреден е трудът, който се полага по разпореждане или със знанието и без противопоставянето на работодателя, или на съответния ръководител от работника/ служителя, извън установеното за него работно време. При сумираното изчисляване на работното време извънреден труд би бил налице, ако има отработени часове по график извън месечната норма.

Навежда се, че съдът неправилно е тълкувал и необосновано е приложил разширително разпоредбата на чл. 188, ал. 2 от ЗМВР за приложение на специалната закрита на служителите, полагащи нощен труд, без да съобрази, че същата закрита е изчерпателно посочена единствено в разпоредбата на ал. 4 на чл. 140 КТ, като ал. 1 е неприложима съгласно

установената от чл. 179, ал.1 ЗМВР нормална продължителност на работното време през нощта.

От събраните по делото доказателства се установява, че в изпълнение на регламентираните си задължения в ЗМВР и Наредба № 81213-776/29.07.2016 г. работодателят е изготвял протоколи както за отчитане на отработеното време между 22.00 и 6.00 часа, така и за положения по заповед труд извън работно време, за което видно от приложените платежни бележки са начислявани съответните възнаграждения. От приложените по делото доказателства не се установява ищеиът да е работил извън нормата за периода, което да води до заплащане на извънреден труд, а и такива твърдения в исковата молба не се съдържат. Поддържа се, че ищецът изрично посочва, че не претендира нито заплащане на допълнително възнаграждение за нощен труд от 0,25 лева на час, нито допълнително възнаграждение за полагане на извънреден труд, като разлика между сбора на общо отработените часове за един отчетен период и нормата часове за отчетения период, а претендира заплащане на извънреден труд, но получен след преобразуване на нощните часове в дневни, с възнаграждението предвидено за извънреден труд, но нито Кодекса на труда и НСОПЗ, нито ЗМВР и издадените въз основа на него наредби, третиращи заплащането на положения нощен или извънреден труд, боравят с подобно понятие или механизъм и предвиждат такъв ред на отчитане.

Постановеното решение за заплащане на нощен труд, образуван след преобразуването на положения от ищеца като работещ на 8/12/24- часови смени и полагащ нощен труд по правилата на чл. 9 от НСОПЗ, се основава на нормативен акт в лицето на КТ, който не може да намери приложение в служебното правоотношение между страните нито субсидиарно, нито по аналогия, поради което решението е постановено в нарушение на материалния закон. (Решение от 15.11.2019 г., постановено по гр.д.№ 2209/19 г. на РС Велико Търново, осми състав, председател съдия Диана Радева).

Оспорва се и прилагането по аналогия от съда - субсидиарно в по-тесен смисъл, без да съобрази, че в настоящия случай не е налице сходство в главните белези на юридическите факти. С други думи съдът не е съобразил предпоставките за приложимост на НСОПЗ. Съгласно чл. 9 от Наредбата при по дневно отчитане на работното време и при работа на смени, чиято нощна продължителност на работното време е по-малка от тази на дневното, трудовото възнаграждение, заработено по трудови норми, се увеличава с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време. При сумарно изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за по дневно отчитане на работното време за съответното работно място. При сумирано изчисляване на работното време трудовото възнаграждение, заработено по трудови норми с коефициент, равен на отношението между часовете, получен след превръщането на нощните

часове в дневни, и действително отработените часове през месеца или установения друг период. Навежда се, че съдът не е съобразил, че тази разпоредба е непригодна за прилагането и към държавните служители в МВР, тъй като не са налице нейните предпоставки, а именно: - по дневно отчитане на работното време: - работа на смени: - продължителност на нощно работно време, по-малка от продължителността на дневното: - трудово възнаграждение, заработено по трудови норми. Само при кумулативно наличие на посочените четири необходими предпоставки може да се въвежда увеличение с коефициент. В случая не са налице последните две предпоставки. В чл. 187, ал.1 и ал. 3 ЗМВР дневното и нощното работно време са с еднаква продължителност от 8 часа. Не е налице и работа по трудови норми за определяне размера на трудовото възнаграждение по чл. 247 и 250 КТ. Правното основание на нощния труд на служителите в МВР не е в чл. 8 и чл. 9 от НСОПЗ, а в чл. 187 и чл. 179 ЗМВР. (

Необсъждането на представено по делото доказателство и необсъждане на възраженията на ответника, се прави довод, че води до немотивираност на съдебния акт и до постановяване на решението в нарушение на чл. 236, ал. 2 ГПК.

Поддържа се, че въззиваемия-ищец претендира извънреден труд в рамките на определените му дежурства по график и изрично регламентираната процедура в Наредба № 8121з-776/29.7.2016 г. за реда за полагане, отчитане и компенсиране на положения извънреден труд от държавните служители в системата на МВР, искането му се явява неоснователно, а постановеното от съда решение не намира своето правно основание в закона. Извънреден труд е работата, която се извършва извън установеното по трудовото правоотношение редовно работно време, като въпросният труд води до превишаване на обичайното за работника или служителя работно време. При сумирано изчисляване на работното време извънредният труд ще бъде работата извън установената за периода на сумиране норма за редовна продължителност на редовното време. Разпоредбата на чл. 187, ал. 3 от ЗМВР сочи, че работните часове през нощта не следва да надвишават средно 8 за всеки 24-часов период, която продължителност в случая не се твърди и не се установява да е превишена. На свой ред, разпоредбата на чл. 187, ал. 9 от ЗМВР изрично предвижда делегация на министъра на вътрешните работи относно редът за разпределянето на работното време, за неговото отчитане и за компенсирането на работата на държавните служители извън установеното редовно работно време, като в случая е налице специфична държавна дейност, която е регламентирана в специален закон - ЗМВР. И на това основание неправилен е извода на съда за приложение на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата (НСОПЗ), доколкото с разпоредбата на чл. 187, ал. 9 от ЗМВР е дадена изчерпателна регламентация на отчитането и компенсирането на положения от държавните служители в МВР извънреден труд - съгласно горепосочените наредби, издадена във

връзка с изрична законова делегация, (така и Решение № 55/7.4.2015 г. по гр. д. № 5169/2014 г. на III г.о. на ВКС). Прави се довод, че не е налице нормативна празнота, която да налага субсидиарното приложение на НСОПЗ, както неправилно е приел съдът, (решение от 15.10.2019 г. по гр.д. № 2283/19 г. на РС Велико Търново, Шести състав, съдия Георги Георгиев; решение № 1323/24.10.2019 г. по гр.д.№ 2090/19 г. на РС Велико Търново, първи състав, съдия Явор Данаилов; решение от 24.10.2019 г. по гр.д. № 2291/19 г. на Първи състав на РС Велико Търново; решение от 24.10.2019 г. по гр.д. № 2297/19 г. на Първи състав на РС Велико Търново; решение от 24.10.2019 г. по гр.д. № 2299/19 г. на Първи състав на РС Велико Търново). От друга страна, поддържа се, че в ЗМВР няма препращаща норма, която да даде основание да се прилагат субсидиарно, както разпоредбите на КТ, така и издадените въз основа на кодекса подзаконов нормативни актове, в т.ч. и НСОПЗ. От своя страна НСОПЗ е приложима при кумулативно определени предпоставки на организация на труда, които по отношение на държавните служители - полицейски органи, не са налице. ЗМВР е специален нормативен акт, регламентиращ статута на държавните служители - полицейски органи, като обосновава различен метод на правно регулиране на работното време, трудовото възнаграждение и др. С оглед специалния характер на акта, размерът на дължимото допълнително възнаграждение следва да се определи съобразно специалните правила, посочени в закона и в издадените Наредби на министъра и заповеди, въз основа на призната от закона делегация. Посочените нормативни актове изчерпват правната регламентация на нощния труд на работещите полицейски органи в МВР, както и останалата специфика на статута на тези служители и е недопустимо субсидираното приложение на НСОПЗ, нито прилагане по аналогия в по-широк смисъл (решение № 405/04.11.2019 г. по вгр.д.№ 549/19 г. на ОС Русе, докладчик съдия Мария Велкова).

Прави се искане пред въззивният съд за отмяна на решение № 1194/13.07.2020 г., постановено по гр. д. № 969/ 2019 г. по описа на РС – Сандански, като съдът постанови друго такова, с да отхвърли исковете. Претендира сторените по делото разноски.

Във въззивната жалба не се правят искания за събиране на нови доказателства при въззивната проверка, като се иска присъждане на сторените при второинстанционната проверка разноски.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК, не е постъпил отговор по въззивната жалба от въззиваемата страна.

След като съобрази доводите на страните и извърши преценка на събраните доказателства съдът приема за установена следната фактическа страна на спора:

Първостепенния съд е сезиран с искова молба, подадена от Н. К. И., ЕГН ***** против Областна дирекция на Министерство на вътрешните работи Б., с пр.основание чл. 178, ал. 1, т. 3 от ЗМВР, чл. 187, ал. 5, т. 2 от

ЗМВР и чл. 86 от ЗЗД.

Ищецът твърди в исковата молба, че от 1993 год. полага труд като служител в ОДМВР Б. ,на длъжност полицаи по охрана на обществения ред в РУ Сандански и е със статут на държавен служител. Твърди, че за периода от 31.07.2016 год. до 31.07.2018 год. е положил 1 173 часа нощен труд, който преизчислен с коефициент 1,143 възлиза на 1341 часа. Преизчислението на нощния към дневния труд води до извънреден труд от 168 часа. При изчисляване на база основно месечно възнаграждение, увеличено с 50% , съгл.чл.187,ал.6 от ЗМВР всеки извънреден час следва да се компенсира с по 10,00 лева ,поради което има вземане в размер на 1 680 лева/ хиляди шестстотин и осемдесет лева/. В съдебно заседание, на осн. чл.214 от ГПК е допуснато и прието изменение на предявения иск за сумата от 1 041,12 лева /хиляда четиридесет и един лева и дванадесет ст./,представляваща допълнително възнаграждение за положен извънреден труд в размер на 165,17 часа за периода 31.07.2016 год. до 01.07.2018 год.,получен в резултат на преизчисляване на положения нощен труд, с коефициент 1,143, ведно със законната лихва върху главницата,считано от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане на сумата. Производството по делото е прекратено за разликата над 1041,12 лева до заявения с исковата молба размер от 1680 лева и за разликата часове над 165,17 часа до 168 часа.

С писмения отговор процесуалният представител на ответната страна ОД на МВР Б. оспорва предявените искове като неоснователни. Въвежда възражение за погасяване на вземането по давност за периода от 31.07.2016 год. до 29.08.2016 год. ,включително.Поддържа ,че за иския период е приложима Наредба №8121з-776/29.07.2016 год. ,обн.ДВ бр.60/02.08.2016 год. За държавните служители по смисъла на чл.142,ал.2,т.1 от ЗМВР ,каквото статут има и ищецът са неприложими разпоредбите на общото гражданско законодателство –Закона за държавния служител и Кодекса на труда.В случая, не е налице закон или акт на МС, с който да се допуска преизчисляването на положения нощен труд , с коефициент 1,143.Поддържа също ,че извънреден труд е налице само при действително положен труд извън установеното работно време. Необосновано е препращането по аналогия към чл.9,ал.2 от Наредба за структурата и организацията на работна заплата ,тъй като не е налице празнота в нормативната уредба.Поддържа се също ,че в процесния период са действали последователно подзаконовни нормативни актове –Заповед №8121з-791/28.10.2014год. и Заповед №8121з-1429/23.11.2017 год., издадени от министъра на вътрешните работи ,в чл.1 на които е предвидено ,че за всеки отработен час през нощта, между 22,00 часа и 6,00 часа на държавните служители се изплаща допълнително възнаграждение за нощен труд в размер на 0,25 лв.,която изключва приложението на общия ред.

По делото не е спорно, че ищецът е служител в МВР от 01.12.1992 год. Със заповед рег.№244з-750/20.04.2015 год. , считано от 20.04.2015 год. е преназначен на длъжност старши полицаи в група „Охранителна полиция” на

Районно управление –Сандански при ОДМВР Б.,която е заемал до 06.07.2018 год.Със заповед рег.№3282з-2018 /25.06.2018 год. ,считано от 06.07.2018 год.е преназначен на длъжност старши полицаи /водач на служебно кучи/ в 02 група ОДГ на ГПУ-Златарево при РДГП Кюстендил , и има качеството на държавен служител по чл.142,ал.1,т.1 от ЗМВР.

Не се спори,че ищецът е осъществявал трудовата си дейност по утвърдени графици при режим на труд –дневни и нощни смени, при сумирано изчисляване на работното време,съгласно разпоредбата на чл.187,ал.3 от ЗМВР.

Със Заповед № 8121з-791/28.10.2014 год. на министъра на Вътрешните работи за определяне размерите на допълнителните възнаграждения за полагане на труд през нощта между 22,00 часа и 06,00 часа, за полагане на труд на официални празници и за времето на разположение,условията и редът за тяхното изплащане на държавните служители в Министерството на вътрешните работи в т.1 от същата е определено за всеки отработен нощен час или за част от него между 22,00 и 06,00 часа, на държавните служители се изплаща допълнително възнаграждение за нощен труд в размер на 0,25 лева;т.2 регламентира ,че за работа през дните на официални празници, независимо дали представлява извънреден труд или не, на държавните служители се изплаща допълнително възнаграждение в размер на удвоения размер на основното месечно възнаграждение.

Със Заповед №8121з-1429/23.11.2017 год. на министъра на Вътрешните работи,с която е отменена Заповед № 8121з-791/28.10.2014 год. в т.1 е определено,че за всеки отработен час през нощта или за част от него между 22,00 и 06,00 часа на държавните служители се изплаща допълнително възнаграждение за нощен труд в размер на 0,25 лв.

В съдебно заседание е приета изслушаната съдебно – счетоводна експертиза, в която вещото лице е отчетло часовете нощен труд в съответствие с представените протоколи за отчитане на отработеното време и платежни бележки,в изготвените към експертизата приложения от №1 до №3 за времето от 22,00 и 06,00 часа за всеки месец, и по години за исковия период. Ищецът е работил на 12 часови смени от 19,00 ч.-07,00 часа и от 20,30-08,30 часа. Н.И. е положил нощен труд между 22,00 ч. и 06,00 ч . за исковия период: за 2016 год. - 309 часа; за 2017 год.-586 часа; за 2018 год.-260 часа; или общо 1155 часа; положените часове нощен труд по месеци, преизчислен с коефициент 1,143 за превръщането им в дневен труд е както следва: 2016 год.-353,19 часа; 2017 год.-669,80 часа; 2018 год.-297,18 часа,или общо 1320,17 часа. Разликата между преизчисления с коефициент 1,143 нощен труд по месеци и отчетения по график на работа се проследява по месеци и определя положения извънреден труд ,в размер на 165,17часа. Дължимата се за изплащане сума на база основната заплата и увеличената часова ставка с 50%,на осн.чл.187,ал.6 от ЗМВР за периода от 01.07.2016 год. до 01.07.2018 год. е в размер на 1 041,12 лева ,като по години е както следва:

2016 год.-263,47 лева; 2017 год.-515,15 лева; 2018 год.-262,58 лева. Вещото лице сочи, че за положения нощен труд ищецът е получил заплащане в размер на 0,25 лв. на час.

За периода 31.07.2016 год. -31.12.2016 год. за положения нощен труд от 309 часа са заплатени 77,25 лева; за 2017 год.- за нощен труд 586 часа-заплатени 146,50 лева; за периода от 01.01.2018 год. до 01.07.2018 год.-260 часа положен нощен труд са заплатени 65,00 лева, или общо заплатената сума е 288,75 лева за 1155 часа. Размерът на основното месечно възнаграждение на ищеца по периоди е: 31.07.2016 год.-31.12.2017 год.-679,00 лева; 01.01.2018 год.-28.02.2018 год. -734 лева; 01.03.2018г.-31.07.2018г.-815 лв. Приравнявания на часовете с коефициент 1,143 към дневен труд не са извършвани и отчитани по протоколите, както и не са заплащани допълнителни възнаграждения за извънреден труд от това приравняване, по платежни бележки.

Събраните по делото доказателствени средства за безпротиворечиви и установяват еднопосочно релевантните факти от предмета на доказване в производството.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

Съгласно чл. 269 от ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, по наличието на противоречия с императивните правни норми, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Въззивният съд намира, че обжалваното първоинстанционно решение е валидно и допустимо. Във връзка с доводите в подадената жалба, съдът намира че жалбата е неоснователна. Съображенията за това са следните:

Предявеният осъдителен иск намира правното си основание в чл. 178, ал. 1, т. 3 от ЗМВР, във вр. с чл. 187, ал. 5, т. 2 от ЗМВР във вр. с чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ във вр. с чл. 86 от ЗЗД за заплащане на извънреден труд, образуван след преобразуване на нощния труд в дневен.

По делото не се спори, че ищецът е държавен служител – полицейски орган, полагащ труд по служебно правоотношение в системата на МВР – чл. 142, ал. 1, т. 1 от ЗМВР, чийто статут се урежда от ЗМВР /чл.142, ал.2 от ЗМВР/. Предвид характера на заеманата длъжност през процесния период, ищецът е полагал труд през нощта между 22 ч. и 06 ч., съгласно графици, а отработеното работно време се е изчислявало сумарно.

Спорният въпрос по настоящото дело е дали при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служителите на Министерството на вътрешните работи са приложими разпоредбите на Кодекса на труда и Наредбата за структурата и организацията на работната заплата /НСОПЗ/ и в частност чл. 9, ал. 2 от същата наредба, или следва да се прилагат разпоредбите на специалния Закон за Министерството на вътрешните работи и на издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове, по който

въпрос, поради наличие на противоречива съдебна практика, с Разпореждане от 26.02.2020г. на ВКС е образувано тълк. д. № 1/ 2020 г. на ОСГК на ВКС, по което дело все още не е постановено тълкувателно решение. Настоящият съдебен състав споделя тази част от съдебната практика, според която в ЗМВР и в приложимите наредби към него, с изключение на отменената Наредба №8121з-407 от 2014г., липсва правна регламентация относно преобразуване на часовете положен нощен труд в дневен с коефициент 1.143 и поради това следва да се прилагат разпоредбите на НСОПЗ /чл. 9, ал. 2/, а именно, че при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време.

Съгласно чл. 176 от ЗМВР brutното месечно възнаграждение на държавните служители, работещи в МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения. Съгласно разпоредбата на чл. 178, ал. 1, т. 3 от ЗМВР към основното месечно възнаграждение на държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения за извънреден труд. В разпоредбата на чл. 143, ал. 1 от КТ се съдържа легално определение за извънреден труд – това е трудът, който се полага по разпореждане или със знанието и без противопоставянето на работодателя или на съответния ръководител от работника или служителя извън установеното за него работно време. По силата на чл. 187, ал. 1 от ЗМВР нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица. Разпоредбата на чл. 187, ал. 3 от ЗМВР предвижда, че работното време на държавните служители се изчислява в работни дни - подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени - сумирано за тримесечен период. Съгласно чл. 187, ал. 5, т. 2 от ЗМВР работата извън редовното работно време до 280 часа годишно се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период - за служителите, работещи на смени, а съгласно чл. 6 извънредният труд по ал. 5 се заплаща с 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение. В чл. 187, ал. 9 от ЗМВР е предвидено, че редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдих и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи. На основание посочената законова делегация са приети Наредба № 8121з-407/11.08.2014г. /отм.ДВ бр.40 от 02.06.2015г./ и Наредба №8121з-592/25.05.2015г. /отм.ДВ бр.59 от 29.07.2016г./. Впоследствие е приета Наредба №8121з-776/29.07.2016г., обн. ДВ бр. 60 от 02.08.2016г., която е действащата нормативна уредба за процесния период. Разпоредбите на чл. 3, ал. 3 от Наредба №8121з-407/11.08.2014г., Наредба №8121з-592/25.05.2015г. и Наредба №8121з-776/29.07.2016г. са аналогични и гласят, че за държавните

служители в МВР е възможно полагането на труд и през нощта между 22.00 и 6.00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. В Наредба № 8121з-592/ 25.05.2015 г. и Наредба №8121з-776/29.07.2016г. липсва изрично правило, аналогично на чл. 31, ал. 2 от Наредба № 8121з-407/11.08.2014г., съгласно който при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22.00 и 6.00 ч. за отчетния период се умножава по 0.143, като полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период. В разпоредбите на чл.31 от Наредба №8121з-592/25.05.2015г. и Наредба № 8121з-776/29.07.2016г. е предвидено, че отработеното време между 22.00 и 06.00 ч. се отчита с протокол, като са посочени лицата, които го изготвят, сроковете за това и начинът на отчитане на броя отработени часове, т.е. липсва специално правило, което да определи методология за превръщането на отработените нощни часове в дневни при сумирано изчисляване на работното време по отношение на държавните служители в МВР.

Съгласно чл. 188, ал. 2 от ЗМВР държавните служители, които полагат труд за времето между 22 и 6 часа се ползват със специалната закрила по Кодекса на труда. НСОРЗ е подзаконов нормативен акт, издаден по приложение на КТ, в който по силата на чл. 9, ал. 2 е предвидено, че при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място, т.е. приложимият коефициент е 1.143.

Основното възражение на въззивника е, че по отношение на служителите на МВР следва да се прилагат наредбите, издадени от Министъра на вътрешните работи, на основание законовата делегация на чл. 187, ал. 9 от ЗМВР, а не НСОРЗ, тъй като първите се явяват специална правна уредба. Съгласно принципните разяснения, съдържащи се в мотивите към т. 23 от Тълкувателно решение № 6/ 06.11.2013 г. по тълк. д. № 6/ 2012 г. на ОСГТК на ВКС, в МВР има служители, назначени по трудови договори и такива по служебно правоотношение, като тези от втората група са държавни служители по смисъла на ЗДСл и общият закон - ЗДСл намира субсидиарно приложение спрямо тях, тъй като обратното разбиране би поставило в неравностойно положение държавните служители в МВР спрямо другите държавни служители, както и спрямо работниците и служителите, работещи по трудови правоотношения, за които се прилага регламентацията по КТ. Макар в действащия ЗМВР да няма законова делегация, препращаща към общия Закон за държавния служител /подобно на §1а от ДР на отменения ЗМВР, отм. ДВ, бр.88/2010г./, доколкото няма изрично уредено нещо друго, ЗДСл намира субсидиарно приложение. Съобразно разпоредбата на чл. 67, ал. 3 от ЗДСл, минималните и максималните размери на основните заплати по нива и степени за държавните служители, размерите на допълнителните възнаграждения по ал. 7, т. 1 - 5, както и редът за получаването им се

определят с наредба на Министерския съвет и не могат да бъдат по-ниски от определените в трудовото законодателство. Възприемането на становището, че спрямо държавните служители на МВР не са приложими разпоредбите на НСОПЗ означава същите са бъдат поставени в неравностойно положение спрямо работниците и служителите, работещи по трудово и служебно правоотношение, чиито правоотношения се регулират от ЗДСл, Кодекса на труда и Наредбата за структурата и организацията на работната заплата. В подкрепа на този извод и е Решение № 311/ 08.01.2019 г. по гр. д. № 11441/ 2018 г. на ВКС, в което е даден отговор на въпроса: „Намират ли субсидиарно приложение разпоредбите на чл. 67, ал. 7, т. 1 и т. 3 от ЗДСл за заплащане на допълнителни възнаграждения за нощен труд и за работа през официалните празници на държавните служители в системата на МВР при действието на ЗМВР от 2006г. (отм.)?“. В цитираното решение е посочено, че възприемането на обратното разрешение на поставения материалноправен въпрос би довело до лишаване на държавните служители в системата на МВР от тези допълнителни възнаграждения за нощен труд и за труд на официалните празници в течение на един продължителен период от време (01.01.2011г. - 30.06.2014г.), което би ги поставило в неравностойно положение както спрямо останалите държавни служители, така и спрямо работниците и служителите по трудово правоотношение, които получават такива допълнителни възнаграждения съгласно разпоредбите на чл. 261 и чл. 264 от КТ. Решението е мотивирано с основния правен принцип за равенство и недопускане на дискриминация, закрепен в чл. 6, ал. 2 от КРБ и чл. 14 от ЕКЗПЧОС, както и с разясненията, съдържащи се в цитираното по-горе Тълкувателно решение № 6/ 06.11.2013 г. по тълк. д. № 6/ 2012г. на ОСГТК на ВКС. Разрешението, според което държавните служители в МВР не следва да бъдат поставяни в по-неблагоприятно положение от работещите по трудово или служебно правоотношение по КТ и ЗДСл, съответства и на чл. 7 от Международния пакт за икономически, социални и културни права, който е въвел като задължение за държавите - страни по него, сред които е и Република България, да гарантира равенство на правата на лицата, предоставящи наемен труд без оглед на спецификите на правоотношението, в рамките на което реализират правото си на труд, както и на чл. 31 от Хартата на основните права. В този смисъл, липсата на изрична правна уредба в ЗМВР и в наредбите по прилагането му, която да предвижда преизчисляването на положения нощен труд в дневен през процесния период, не може да бъде в ущърб на съответните служители в МВР. С цел избягване поставянето на служителите на МВР в неравностойно положение спрямо останалите държавни служители и работещите по трудово правоотношение и постигане на несправедлив резултат, в случая субсидиарно приложение следва да намери чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ. НСОПЗ като наредба от общото трудово законодателство намира приложение, след като в другите специални подзаконови нормативни актове, издадени по приложение на ЗДСл или ЗМВР са налице празноти или са предвидени по-неблагоприятни разпоредби

относно условията и размерите на допълнителните възнаграждения и редът за получаването им. Нейното приложение може да се изключи в случай, че е налице специална правна уредба, която да дава в по-голяма степен защита на трудовите права на работещите в системата на МВР, но не и когато такава уредба липсва или урежда по-неблагоприятни условия. Поради това включеният в рамките на дежурството нощен труд на ищеца следва да бъде приравнен на дневно работно време, на която основа и следва да бъде определен реално положеният от него труд за исковия период.

Настоящата инстанция не споделя доводите на въззивника, че разпоредбата на чл. 9 от НСОПЗ е неприложима поради това, че не са налице визираните в нея предпоставки – „подневно отчитане на работното време“, „работа на смени“, „трудова възнаграждение, заработено по трудови норми“ и „продължителност на нощното време, по-малка от продължителността на дневното“. Разпоредбата на чл. 9 от НСОПЗ урежда различни хипотези. Докато разпоредбите на ал. 1 и ал. 3 от нея визират условия за „увеличаване“ на трудово възнаграждение с определен коефициент, разпоредбата на ал. 2 се отнася единствено до изчисляване на положения труд като стойност в часове при сумирано изчисляване на работно време. Това правило е общо, а не специално, поради което не може да се сподели тълкуването, че то е приложимо единствено при условията на ал. 1 и ал. 3 от наредбата. Освен това, разпоредбата, според която за държавните служители в МВР е възможно полагането на труд и през нощта между 22.00 и 6.00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период, по-скоро разрешава полагане на нощен труд средно в размер на 8 часа за всеки 24-часов период, без да изключва приравняването му към дневния и съответно, без да изключва приложение на правилата за заплащане на извънреден труд. Ето защо не могат да бъдат споделени доводите, че за полицейските служители приложимият коефициент е 1, а не 1.143. Аргумент е и обстоятелството, че в Наредба № 8121з-407/11.08.2014 г. също се възприема този коефициент - 1.143, но формулиран по друг математически начин, който води до същия резултат - при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22:00 и 6:00 ч. за отчетния период се умножава по 0.143 и полученото число да се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период. Това показва, че в Наредба №8121з-407/11.08.2014г. е възприет подхода, установен в Кодекса на труда и в Наредбата за структурата и организацията на работната заплата.

От гореизложеното следва, че служителите в МВР, полагащи нощен труд се ползват от уредбата на НСОПЗ, която предвижда преобразуване на нощния труд в дневен при сумирано изчисляване на работното време. Това става с коефициент, който е равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установено за подневно отчитане за съответното работно място или длъжност. Нормалната продължителност на дневното работно време при подневно отчитане е осем часа, а работното време през нощта, при същите условия, е седем часа, което

значи, че коефициентът е 8/7 или 1.143. За всеки отработен месец служителът получава договореното трудово възнаграждение и само при наличие на извънреден труд, отчетен в края на периода /в случая на тримесечие/, за него се заплаща според уговореното в договора, но с не по-малко увеличение от 50 % /чл.262, ал.1, т.4 от КТ/. Възнаграждението за извънреден труд става дължимо в края на отчетния период. В този смисъл са Решение №14/27.03.2012г. по гр.д.№ 405/2011г. на ВКС, IV г.о. и Решение №103/27.07.2012г. по гр.д.№299/2011г. на ВКС, IV г.о.

С оглед изложените съображения и предвид събраните по делото доказателства, настоящата инстанция приема, че исковата претенция за заплащане на допълнително възнаграждение за положен от ищеца извънреден труд за процесния период, получен след преобразуване на положените часове нощен труд в дневен, се явява доказана по основание. За тях се дължи възнаграждение за положен извънреден труд, като вещото лице е дало два варианта за изчисляване на дължимото възнаграждение – с и без 50% увеличение на часовата ставка. В настоящият случай районният съд също е приел, че е приложима разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ и на ищеца се дължи допълнително възнаграждение за извънреден труд при сумирано изчисляване на работното време за процесните часове, но е счел, че за тези часове дължимото възнаграждение не следва да се увеличава с 50% и е приел първия вариант на експертизата, до които размери исковите са уважени. Според настоящия състав, при съобразяване на чл. 187, ал. 6 от ЗМВР, чл. 262, ал. 2, т. 4 от КТ и цитираната по-горе съдебна практика на ВКС, за посочените часове извънреден труд се дължи възнаграждение с увеличение не по-малко от 50 %, поради което за процесния период дължимото възнаграждение следва да се определи според втория вариант на експертизата в по-висок размер от присъдения. Първоинстанционното решение в отхвърлителната част обаче не е обжалвано, поради което в обжалваните части следва да бъде потвърдено.

Първоинстанционният съд не е излязъл от предмета на делото и се е произнесъл по предявения пред него иск. Съдът е длъжен да определи правното основание на иска въз основа на изложените в исковата молба фактически основания и петитум. В настоящия случай районният съд е бил сезиран с искова молба, в обстоятелствата част на която са наведени твърдения, че ищецът като служител в МВР е положил определен брой часове нощен труд, който преизчислен с коефициент 1.143, изчислен по правилото на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ за превръщането му към дневен труд, води до извънреден труд, който следва да бъде допълнително заплатен от ответника. Първостепенният съд е квалифицирал иска съобразно изложените в обстоятелствената част на исковата молба фактически твърдения, като правната квалификация е отразена в доклада по делото и съобразно същата е разпределена и тежестта на доказване. В съдебното решение съдът се е произнесъл именно по предявения иск съобразно основаниято и петитума на същия и дадената правна квалификация. Изложените от съда изводи относно

размера на вземането /респ. начина, по който същият е изчислен/ не влияят върху основанието на иска, за да се счита, че съдът се е произнесъл по неприявен иск, което важи и за направената в диспозитива на решението непълна или неточна според жалбоподателя индивидуализация на вземането. Само ако с диспозитива не е било очертано напълно спорното право, от мотивите на решението могат да се почерпят необходимите данни, за да се индивидуализира правото, предмет на спора (Решение №275/12.07.2012г. по гр.д.№487/2012г., на II г.о.).

Относно възражението във въззивната жалба, че прилагайки по аналогия КТ, първостепенният съд е допуснал дискриминация между служителите на МВР и държавните служители по ЗДСл, съдът намира за неоснователно.

Съгласно чл. 142, ал. 2 от ЗМВР статутът на държавните служители в МВР се урежда от закона, който в чл. 178, ал. 1, т. 3 от ЗМВР предвижда, че на държавните служители се изплаща допълнително възнаграждение и за извънреден труд.

На основание чл. 187, ал. 9 от ЗМВР /"Държавен вестник" брой 53 от 27.06.2014 г. / подзаконовият нормативен акт, който урежда реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане и компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители, е наредба на министъра на вътрешните работи.

През разглеждания период са действали Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г. и Наредба № 8121з-36/07.01.2020 г. /За периода 01.01.2020 г. – 10.07.2020 г. / за реда организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители в МВР. Чл. 3, ал. 3 на наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г. наредбата предвижда, че при работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22 часа и 6 часа, като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. Аналогично е и предвиденото в чл. 3, ал. 2 на наредба № 8121з-36/07.01.2020 г., където е посочено, че е възможно полагане на труд през нощта между 22, 00 часа и 6, 00 часа, като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24 часов период.

И в двете наредби липсва изрична норма, предвиждаща превръщане на часовете положен нощен труд в дневни, за разлика от действалата до 31.03.2015 г. Наредба № 8121з-407 от 11.08.2014 г., която в нормата на чл. 31, ал. 2 е регламентирала, че при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22 часа и 6 часа за отчетния период се умножава по 0, 143. Липсата на такава норма не следва да се тълкува като законово въведена забрана за преизчисляване на положените от служителите в МВР часове нощен труд в дневен, а представлява празнота в уредбата на

реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители в Министерството на вътрешните работи. При наличие на такава непълнота в специалната уредба, касаеща служителите в МВР, съдът приема, че субсидиарно приложение намира общата Наредба за структурата и организацията на работната заплата /обнародвана в "Държавен вестник" брой 9 от 26.01.2007 г. /, в чийто чл. 9, ал. 2 е предвидено при сумирано изчисляване на работното време нощните часове да се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място.

Предвид разпоредбата на чл. 6 от Конституцията на Република България и въведената от законодателя императивна забрана при никакви условия никакви признаци не могат да бъдат основание за неравно третиране - допускане на ограничения или създаване на привилегии. Защитата срещу дискриминацията, регламентирана в Конституцията, Закона за защита от дискриминация и международните актове, осигурява равенство на хората при упражняването на предоставените от законите права и равни възможности за участие в обществения и социалния живот. Актът на дискриминация е винаги конкретен и засяга конкретни законни права на конкретно лице, като го поставя в по-неблагоприятно положение в сравнение с друго лице при едни и същи конкретни обстоятелства. Обратното разбиране в конкретния казус би поставило в неравностойно положение държавните служители в МВР спрямо работниците и служителите по трудови правоотношения.

Тези изводи на съда не се променят и предвид постановено Решение от 24.02.2022 г. по дело С-262/2020 г. на СЕС относно тълкуване на Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент относно някои аспекти на организацията на работното време. Дадените с това решение разрешения на въпроси относно тълкуването на разпоредби на Директива 2003/88/ЕО и Хартата на основните права на Европейския съюз относно необходимост за приемане на национална правна уредба за определяне на продължителност на нощния труд за работниците от публичния сектор и предприемането на други мерки за защита на такива работници, са неотнормими към предмета на настоящия правен спор относно заплащането на извънредния труд.

Настоящата инстанция споделя изводите на районния съд за неоснователност на възражението за погасяване по давност на вземането за допълнително възнаграждение за периода от 31.07.2016 г. до 29.08.2016 г.. Съгласно чл.111, б.,а" от ЗЗД, вземанията за възнаграждения за труд се погасяват с изтичането на тригодишна давност. Този давностен срок е приложим както за вземания по трудово правоотношение, така и за вземанията за труд по служебно правоотношение, доколкото в закона не е предвидена друга давност. По принцип вземането за извънреден труд възниква след полагането му за съответния месец и се погасява с изтичане на

давностния срок по чл.111, б.,„а” 3ЗД /Решение №427/03.11.2011г. по гр.д.№ 503/2010г., IV г.о. ВКС и Решение №470 от 28.02.2014г. по гр.д.№ 3253/2013г., IV г.о. ВКС/. Както беше посочено по-горе обаче в случая се претендира възнаграждение за извънреден труд при сумирано изчисляване на работното време, при което същото става дължимо в края на отчетния период /в случая на тримесечие/ - Решение №14 от 27.03.2012г. по гр.д.№405/2011г. на ВКС, IV г.о. Съгласно чл.114 от 3ЗД давността започва да тече от деня, в който вземането е станало изискуемо, което означава, че приложимата кратка тригодишна давност по чл.111, б.„а“ от 3ЗД не е била изтекла към датата на подаване на исковата молба.

Релевантните за казуса факти са изяснени от първостепенният съд. Въз основа на тях, първата инстанция е формирала правилен правен извод за основателност на претенциите, с които е била сезирана.

По разноските във въззивното производство и разноските, направени в първата инстанция.

Предвид направеното искане и на осн. чл. 78, ал. 1 от ГПК на въззиваемата страна следва да бъдат присъдени сторените пред настоящата инстанция разноски в размер на 400 лв., съгласно представените доказателства и списък по чл. 80 ГПК.

Адвокатските възнаграждения пред първата и настоящата инстанция не са прекомерни съобразно действителната фактическа и правна сложност на делото и не надвишават минималните размери за този вид дело, съгласно Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Водим от гореизложеното и на основание чл. 271 от ГПК, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 1194/ 13.07.2020 г., постановено по гр. д. № 969/ 2019 г. по описа на РС – Сандански.

ОСЪЖДА ОД на МВР - гр. Б., с адрес: гр. Б., ул. "В. Ч." № *, с ЕИК *, да заплати на Н. К. И., ЕГН *****, сумата от 400 лв. /четиристотин лева/, представляваща сторени разноски за платено адвокатско възнаграждение пред настоящата инстанция.

Решението не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____